

Handläggare
Thomas Gustafsson
Tel. 0142-85779

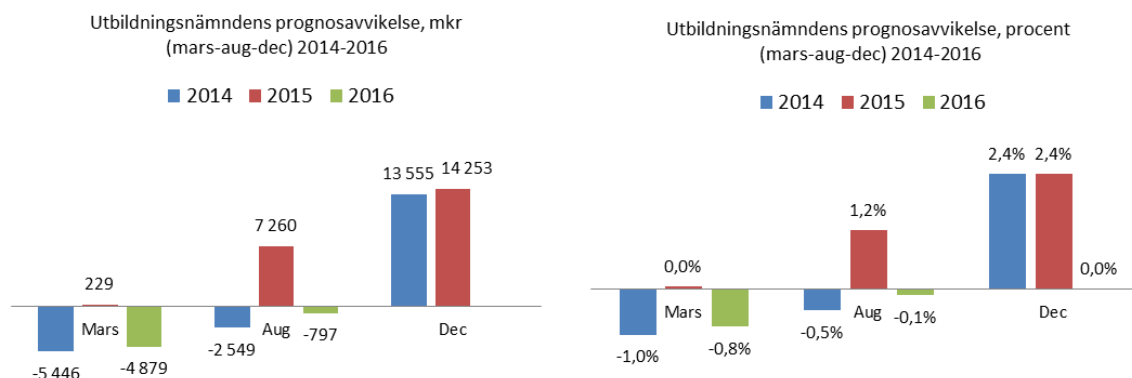
Uppdrag om utbildningsnämndens prognosarbete

Bakgrunden till uppdraget är att kommunstyrelsens vill få en bild av orsakerna till utbildningsnämndens variationer i prognoser. Uppdraget är

1. Beskrivning av variationer i prognoserna under 2015-2016
2. Analys av orsaker till variationer i prognoserna
3. Förbättringsområden i prognosarbetet

1 Beskrivning av variationer i prognoserna under 2015-2016

I analysen jämförs prognoserna i mars och augusti med avvikelse vid årsslut.

Förklaring till avvikelserna

2014

Under 2014 varierade prognosen från -5,5 mkr (-1,0 %) i mars till en avvikelse vid årets slut med +13,5 mkr (2,4 %), alltså en variation med 19 mkr (+3,4 %).

Under början av året befarade man stora underskott inom gymnasieskolan pga det omfattande omställningsarbete som genomfördes. Omställningsarbetet gick betydligt snabbare än beräknat vilket gjorde att gymnasiet prognos förbättrades med 7,2 mkr från mars till dec. Gymnasiet var i balans vid 2014 års utgång. Även omställning inom vuxenutbildningen och gymnasiesärskolan genererade en prognosförbättring för samma period med 3,9 mkr.

Den andra förklaringen härrör till grundskolan, ca 7 mkr. Under 2014 ökade statsbidragens betydelse för nämndens ekonomi och statsbidragen översteg vida de budgeterade. Statbidragen leder också till motsvarande ökning i personalkostnader. Det skedde dock en miss i anvisningarna till enheternas prognosarbete vilket gjorde att intäkterna inte beaktades fullt ut när enheterna gjorde sin prognos. Utfallet av statsbidragsintäkter översteg kraftigt vad enheterna beaktat i prognosen. Däremot var det en väldig exakthet vad gäller personalkostnadernas utfall jämfört med prognoserna.

Datum
2016-10-121-22

Diarienummer

2015

Under 2015 varierade prognosen från +0,2 mkr (0 %) i mars till en avvikelse vid årets slut med +14,2 mkr (2,4 %), alltså en variation med 14 mkr (+2,4 %).

Marsprognosen visade en prognos i nivå med budget, medan prognosavvikelsen ökade till 7,2 mkr i augusti. Den främsta förklaringen var en ansträngd kompetensförsörjning vilket påverkade alla verksamheter. Planerade rekryteringar till höstens organisation kunde inte genomföras fullt ut. Bristen på behöriga pedagoger slog då till med fullt kraft, en situation vi fortfarande befinner oss i.

I decemberutfallet ökade prognosavvikelsen till 14,2 mkr. Förändringen från augusti förklaras av sena besked om beviljade statsbidrag (3 mkr), ökning av ensamkommande flyktingbarn (1 mkr), mer gynnsam utveckling av interkommunala kostnader och intäkter samt högre semesteruttag än budgeterat (2 mkr).

2016

Vid första prognosen redovisades att nämnden beslutat ta i anspråk tilläggsbudget med 4,5 mkr. Planeringen var att utöka ledningsgrupp, särskilda undervisningsgrupper, utökning av SYV samt planeringsavlösare i förskolan. Gymnasiet visade en negativ avvikelse med -1,2 mkr pga högre interkommunala kostnader. Förskolans resursfördelningssystem visade en negativ avvikelse pga mer tillsyn samt fler mindre barn än budgeterat.

I augusti redovisade Skolverket en förändring av villkor för statsbidrag för lågstadielyftet 2016/17. Det finns också osäkerhetsfaktorer kring ersättningar och kostnader för nyanlända från kommunstyrelsens förvaltning.

Även bristen på personal är en osäkerhetsfaktor som redovisas.

Datum
2016-10-121-22

Diarienummer

Prognosen 2016 **Fel! Ogiltig länk.**

Det är små förändringar i prognoserna från och med augusti. Under oktober fick man besked om att statsbidragen för lågstadielyftet och fritidshemssatsningen betalas ut enligt den prognos förvaltningen lagt i maj.

Under oktober gavs besked från Östgötatrafiken om förändrade villkor för skolskjutsar. Pga den omfattande förändringen av landsbygdstrafiken bedöms kostnaderna för kommunens skolskjutsar att öka med 1 mkr utöver budget under 2016.

Gymnasieskolans organisation har förändrats till höstterminen. Det är en förklaring till variationen i gymnasiets prognoser under året. Det interkommunala flödet av elever som studerar i kommunen och utom kommunen kan stämmas av efter brytdatum 15 september. Först då klarnar bilden av var eleverna studerar och hur det påverkar prognoserna.

Inom vuxenutbildningen är det hög personalomsättning, samtidigt som verksamheten ska utökas. Flera orsaker finns till att prognosen förbättrats; högre statsbidrag, fler studerande än budget och ett höjt programpris för SFI-studerande inom etableringsinsatsen. Även här är lärarbristen påtaglig vilket skapar positiv budgetavvikelse.

2016-10-121-22

2. Analys av orsaker till variationer i prognoserna

Läsårslogik vs årsbudgetlogik

En svår problematik i skolorganisationer är att hantera både läsår och budgetår. Det är påtagligt hur styrningen av en skolorganisation förändras vid höstterminen. Parametrar som påverkar:

- Ålder på förskolebarn och tillsynstider i förskolan
- In- och utflyttningar i grundskolan.
- Interkommunala ersättningar i alla verksamheter.
- Barn i behov av särskilt stöd vilket är en elevgrupp där stora kostnader kan uppkomma.

Komplex resursfördelning och finansiering

Utbildningsnämndens verksamhet är omfattande och komplex. Bruttokostnadsbudgeten omsluter ca 700 mkr. 35 personer är budgetansvariga i förvaltningen och gör följaktligen prognoser. Det är en viktig princip att budgetansvariga gör sin prognos självständigt och att ingen överprövning sker. Utbildningsförvaltningens ledning har dock en roll att granska och kontrollera prognosernas rimlighet.

Förvaltningen hanterar flera ekonomistyrningsmodeller för verksamheterna:

- Förskolan har volymbudgetering med sk nollbudgetering med månadsavstämning.
- Grundskolan har en budgeterad elevpeng som justeras två gånger per år i samma förvaltning. Gymnasieskolan har en sammansatt ekonomi med en gemensam tjänstefördelning samt ca 50 procent av mjölbyeleverna i externa skolor.
- Vuxenutbildningen är till stora delar externfinansierad.

Statsbidrag

Statsbidragshanteringen inom utbildningsområdet har ökat lavinartat de senaste åren. Statsbidragen har olika karaktär, villkor, storlek och syfte. Det är svårt att budgetera de flesta statsbidrag inom grundskola/förskola. Befintliga statsbidrag, för innevarande läsår, går att budgetera för våren nästkommande år, men för hösten, som ingår i nästkommande läsår vet man vid budgettillfället inget om.

En särskild ordning finns kring ensamkommande flyktingbarn eftersom de är avhängiga regelverk från staten och kommuninterna styrprinciper. Längre fram kommer de förändrade reglerna för ersättning för ensamkommande flyktingbarn påverka utbildningsnämnden. Det skapar en ryckighet att inte veta förutsättningarna för internt fördelade statsbidrag. Kommunens hantering kommer att hanteras i en samlad organisation från och med 2017.

Förvaltningen har sammanställt alla sökta och beviljade statsbidrag i en särskild förteckning, se bilaga. Det kan konstateras att förvaltningen har kontroll över hur statsbidrag söks och rekvideras. Det är dock svårt att skapa en följsamhet av hur statsbidragen faller ut kopplat till kommunens bokslutsprognoser. Besked ges löpande under året och flertalet statsbidrag löper över läsår. Uppföljning av statsbidragen sker i regel på hösten efter ett läsårs slut och det är först då man kan se om villkoret för statsbidraget är uppfyllt, eller om återbetalning ska ske. Statsbidragen har en tendens att dyka upp sent på året, men ska gälla för innevarande läsår. Två nya kom i oktober, statsbidrag för att utöka elevhälsan och för att öka antalet skolbibliotekarier.

U:\1 A transport\8-prognosarbete-utb-ks-2016-12-07.docx

Postadress	Besöksadress	Telefon	Internetadress	Bankgironummer
Mjölby kommun Administrativa servicekontoret 595 80 MJÖLBY	Burensköldsvägen 11-13	0142 - 850 00 Telefax 0142 - 851 00	www.mjolby.se e-postadress	791-9848

Datum
2016-10-121-22

Diarienummer

Hantering av tilläggsbudget (TB)

Grundprincipen för reglering av volymer för förskola, grundskola och gymnasiet är att det sker i tilläggsbudget. Är dock volymförändringarna större kan reglering ske i tilläggsanslag under löpande år. Det ska föräledas av beslut i KS.

Under 2016 har utbildningsnämnden beslutat att nyttja 4 971 tkr av *tilläggsbudgeten*. Tilläggsbudgeten var vid ingången av året 7,3 mkr. Det generar ett underskott på *driftbudgeten*. Dessa beslut avser utökad ledningsorganisation inom förskola/grundskola, utökning av särskilda undervisningsgrupper, utökning av SYV-organisationen samt planeringsavlösare i förskolan. Med andra ord, om utbildningsnämndens budgetavvikelse på driftbudget vid årets slut är -5 mkr är totalbudgeten ändå i balans.

Inom grundskola/förskola finns en, sedan länge, inarbetad rutin att man tar med sig över/underskott. Det gör att det har funnits en långsiktighet i planeringen; vissa enheter hade planerat för ianspråktagande av delar av sina TB genom t ex anställning av personal, inköp av IT-utrustning utöver IT-strategin. Enheterna blev nu i samband med det under våren tagna beslutet om TB av med stora delar av sina överskott, men det är stora svårigheter att på kort sikt backa motsvarande kostnad.

Volymer

Volymerna inom utbildningsnämndens verksamheter är helt avgörande för det ekonomiska utfallet. Förvaltningen har väl utarbetade rutiner för att följa upp antal barn/elever/studerande. Dock innehåller prognoserna osäkerheter, som har förstärkts under 2015-2016.

Under 2015 kan man konstatera ett rekordhögt födelsetal, ökning av ensamkommande flyktingbarn och ordinärt flyktingmottagande och en kraftig inrikes inflyttning. Under 2016 ser vi inte samma utveckling vilket självklart försvårar planering och prognosarbete.

Tidspress

Pga ovanstående upplever förvaltningen en tidspress i prognosarbetet. Det kan konstateras att utvecklingen av ekonomisystemets stöd för budget och prognos är uppskattad. Det behövs dock ännu mer förfinade verktyg för att skapa mer tid och bättre underlag.

3. Förbättringsområden i prognosarbetet

Budgetering av statsbidrag

Återkommande statsbidrag kan budgeteras mer offensivt genom att arbeta mer med trend och prognostisering av belopp på specifika statsbidrag. Särskilt på Komvux kommer en mer offensiv strategi att appliceras för 2017.

För att få ett statsbidrag, måste någon form av verksamhet utföras. Det är ett arbete att förankra vad som måste göras på varje enhet, att analysera nuläget och göra prognos på vad som ska utföras för att få del av statsbidraget. Ekonomisystemet ska därför anpassas så att förvaltningsekonomernas kontroll över enheternas prognos för statsbidragen förbättras.

U:\1 A transport8-prognosarbete-utb-ks-2016-12-07.docx

Postadress	Besöksadress	Telefon	Internetadress	Bankgironummer
Mjölby kommun Administrativa servicekontoret 595 80 MJÖLBY	Burensköldsvägen 11-13	0142 - 850 00 Telefax 0142 - 851 00	www.mjolby.se e-postadress	791-9848

Datum

Diarienummer

2016-10-121-22

Personal

I den personalrörlighet som just nu råder, behöver man inte längre vara lika försiktig vid anställningar. Behövs 50 % tjänst, kanske det inom vissa verksamheter går att anställa 75 %, eftersom vakanser uppstår på andra ställen. Förvaltningen tillämpar detta inom vissa verksamheter redan idag, men det kan förtydligas. I sämre tider anpassas styrsignalen till mer återhållsamhet.

Kommunstyrelsens förvaltning ska undersöka möjligheten till förbättring av budget och prognos av personalkostnader på individnivå. Bättre förutsättningar för prognoser på personalkostnaderna skapar handlingsutrymme.

Stöd till enhetschefer

Chefer behöver mycket stöd i det ekonomiska arbetet. Det optimala vore att ekonom och chef träffas inför varje prognos och budgettillfälle. För närvarande saknas tid till detta inom förskola/grundskola. Rektor har uppdraget att utföra verksamhet inom sin budget, och lägger sig gärna så nära ett 0-resultat som möjligt, även när det är i slutet av året. I maj är organisationen ännu inte färdig inför nya läsåret och många tjänster brukar vara ute.

För att tackla enhetscheferns tendenser att prognostisera mot 0-resultat snarare än mot vad som är realistiskt så ska ett vägledande dokument tas fram med principer och riktlinjer kring hur prognos bör ske och hur man bör tänka när man lägger prognos. Detta arbete ska drivas av ekonomichef inom ramen för en nybildad ekonomistrategisk grupp för de större förvaltningarna.

Utreda färre prognostillfällen

Ju mer sällan prognos sker, ju mer tid finns att lägga på den utan att det upplevs som för mycket tid går åt i arbetet. För att öka kvalitén i prognosarbetet så kanske det krävs att kvantitet sjunker? Underlag och analyser kan i större utsträckning arbetas fram mellan prognostillfällen om längre tid finns mellan prognoserna. Man bör poängtera att utbildningsförvaltningen gör 8 prognoser, dvs 3 utöver de bokslutsprognoser som rapporteras till kommunfullmäktige.

Förvaltningen ska undersöka tidplanen och arbetssätt för antalet prognoser under 2017.

Tydliga principer kring förvaltningens TB vid årsbokslut

För att skapa förutsägbarhet och långsiktighet krävs tydliga principer och riktlinjer kring hanteringen av TB gentemot förvaltningen/nämnden och kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens förvaltning instämmer i ovanstående och kommer att dokumentera hanteringen av tilläggsbudget.

Kommunstyrelsens förvaltning

Thomas Gustafsson

U:\1 A transport8-prognosarbete-utb-ks-2016-12-07.docx

Postadress

Mjölby kommun
Administrativa servicekontoret
595 80 MJÖLBY

Besöksadress

Burensköldsvägen 11-13

Telefon

0142 - 850 00

Telefax

0142 - 851 00

Internetadress

www.mjolby.se

e-postadress**Bankgironummer**

791-9848

Datum
2016-10-121-22

Diarienummer

Bilaga: Statsbidrag 2016 utbildningsförvaltningen

Statsbidrag 2016 Utbildningsförvaltningen	Vad vi tror går att söka	Sökt	Beviljat	Aterbetaltning	Säkra bidrag	
Läslyftet		54 000	54 000	Ja		
Papperslösa barn		Ja		Ja		2015 fick vi 35 805 kr. Man söker utan att precisera belopp och så får man det man får.
Dygnet-runt-omsorg		153 672	153 672	Ja		Beroende på antalet barn i verksamheten, rekryteras 2 ägr/år, redovisas 1 g/år. Ibland extra tilldelning vid årets slut.
Karriärtjänster 2015/16		1 955 000	1 874 817	Ja, delvis		Såks läsårsvis, rekryteras terminsvis. För att få hela beloppet måste alla jobb ha heltid och inte vara sjuka mer än 30 dagar.
Karriärtjänster 2016/17		1 955 000	1 955 000	Ja, delvis		Avdrag görs för delförstjänster och längre sjukdom, så vi får inte riktigt hela beviljade beloppet
Lånstjälp		1 137 000		Ja		Hur mycket vi får, behålla beror på hur mycket vi genomför
Ensamkommande, inget beslut om fördelning ännu, högt osäker	7 000 000					Ensamkommande, en ökning av 12 elever på 3 mån, på året? Schablonbidraget, får skolan del av det?
Mindre barngrupper i förskolan 15/16, 2 914 000 balanserat till vt 16	4 080 000		4 080 000	Ja		Såks läsårsvis, vt beviljad, ht sökt
Mindre barngrupper i förskolan 16/17	4 653 000			Ja		
Lägradeanställningen 15/16, 6 441 906 balanserat till vt 16	7 700 000		7 700 000	Ja		Personalförstärkning 2015/16 fick vi utöver ram
Lägradeanställningen 16/17	11 134 168			Ja		Vi är garanterade 5 567 084 kr, men har sökt det dubbla. Hälften, oavsett hur mycket vi får, avser dock våren 2017
Ökad personaltätthet i fritids	2 830 286			Ja		Vi är garanterade 415 143 kr, men har sökt det dubbla. Hälften, oavsett hur mycket vi får, avser dock våren 2017
S...pande skola	950 000		980 000	Ja		Kostnader ska matcha intäkter
Maxtaxa	7 352 412		7 352 412	Ja	7 352 412	
Kvalitetsstärkande åtgärder	1 247 522		1 247 522		1 247 522	Redovisning, angående hur vi använt pengarna
Nvahländö, utökad svenskundervisning med behöriga lärare						Vi har störde ansökan, så det räcker att rekrytera 2 ägr/år. Förutsätter att vi har behöriga lärare till den utökade undervisningen, vilket vi ofta saknar. Våren kunde vi därför inte rekrytera, men troligen till hösten.
Icke folkbokförda						
Utländska eleverns skolgång						Vi brukar inte ha några att söka för, men kollar inför varje sökjperiod vår resp höst
Sommarskola/lovskola						Vi brukar inte ha några att söka för, men kollar inför varje sökjperiod vår resp höst
Lärarlyftet	10 000	225 000	195 500	Ja		Beror på antal poäng podagogen läser
NT-utvecklare	17 000			Ja		Rekursättning, utbetalas efter redovisning
Entreprenörskap		165 000	0	Ja		Ansökan avslöjad
Skolkostnader asylsökande						
Lärarlönnytt (Nyt 2016), 2500-3500 kr per lärare ram	8 050 000	868 000	868 000		868 000	Beloppet ingår i Ensamkommande
Yrkesinriktad och viss teoretisk vuxenutbildning på gymnasial nivå		1 076 382	1 076 382		1 076 382	Mjölby får en bidragram, ska sedan besluta vem som får löneökning
Kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå		135 000	135 000	Ja		
Läringsutbildning för vuxna		142 500	142 500	Ja		
Vuxenutbildning i kombination med träningsjobb		311 860	311 860	Ja		
Yrkesutv i kombination med SFI						
Kompetensutveckling av lärare i yrkesämnen						
Särskilt verksamhetsstöd till vissa utbildningar (FV gudsmetodteknik)						
Utveckling av Svenska för invandrare		342 000	0			
U...veckling av AP1 (arbetsplatsförlagt lärande)		125 000	125 000		125 000	
U...veckling av yrkesintroduktion inom gymnasieskolan		560 800	560 800		560 800	
Ökade kostnader inom konvux						Rekryteras i maj och november, beror på antalet elever
Säkerhetsutvärderingar			108 656	Ja		Avser höstterminen
	22 254 722	49 153 602	28 514 115		11 230 116	

Plus nio på gång som vi inte vet närmare förutsättningar för än:
Skolläkare

Personalförstärkning inom elevhälsa (halva kostnaden)
Personalförstärkning skolbibliotek (halva kostnaden, dock begränsad nationell ram)
Studier för lärare i svenska som andraspråk och svenska för invandrare (70 % av 80 % av lönen)
Studier för speciallärare (70 % av 80 % av lönen)
Handledare för kompetensutbildning i specialpedagogik (vi avskär till nästa år)

U:\1 A transport\8-prognosarbete-utb-ks-2016-12-07.docx

Postadress
Mjölby kommun
Administrativa servicekontoret
595 80 MJÖLBY

Besöksadress
Burensköldsvägen 11-13

Telefon
0142 - 850 00
Telefax
0142 - 851 00

Internetadress
www.mjolby.se
e-postadress

Bankgironummer
791-9848